

Μείωση συνταγογράφησης ινσουλινών κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19

Έχει φανεί από νωρίς ότι η παρουσία σακχαρώδη διαβήτη αυξάνει τον κίνδυνο για COVID-19, ενώ επηρεάζει αρνητικά την έκβαση της νόσου. Πολλοί από τους συνανθρώπους μας με σακχαρώδη διαβήτη, συγκεκριμένα όλοι με τύπου 1 και κάποιοι με τύπου 2, χρειάζονται ινσουλινοθεραπεία. Μια νέα μελέτη, που δημοσιεύτηκε στο διεθνές επιστημονικό περιοδικό JAMA Netw Open, διερεύνησε τυχόν αλλαγές στη συνταγογράφηση ινσουλινών κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19.

Οι Ιατροί της Θεραπευτικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και του Ενδοκρινολογικού Τμήματος του Νοσοκομείου Αλεξάνδρα, **Σταυρούλα Πάσχου** (Επίκουρη Καθηγήτρια Ενδοκρινολογίας), **Θεοδώρα Ψαλτοπούλου** (Καθηγήτρια Θεραπευτικής-Προληπτικής Ιατρικής), **Γεωργία Κάσση** (Διευθύντρια ΕΣΥ Ενδοκρινολογίας-Διαβήτη-Μεταβολισμού) και **Θάνος Δημόπουλος** (Καθηγητής Θεραπευτικής-Αιματολογίας-Ογκολογίας και Πρύτανης ΕΚΠΑ) συνοψίζουν τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής.

Η μελέτη πραγματοποιήθηκε στις ΗΠΑ και συμπεριέλαβε δειγματοληπτικά 285.343 ασθενείς με σακχαρώδη διαβήτη, που βρισκόταν σε κάθε είδους ινσουλινοθεραπεία. Είχαν μέση ηλικία 56,6 έτη και κατά 51,9% ήταν γυναίκες. Μέσω ηλεκτρονικού συστήματος καταμετρήθηκαν οι εβδομαδιαίες συνταγές ινσουλίνης μεταξύ Ιανουαρίου 2019 και Οκτωβρίου 2020 στο δείγμα αυτό ασθενών. Δεν ελήφθησαν υπόψη περίοδοι διακοπών και εθνικών αργιών, καθώς και η εβδομάδα που κηρύχθηκε επίσημα η πανδημία COVID-19 στις ΗΠΑ (Μάρτιος 2020). Με τη χρήση στατιστικών μοντέλων υπολογίστηκαν τάσεις και ρυθμοί αλλαγής στη συνταγογράφηση.

Βρέθηκε ότι, ενώ ο αριθμός συνταγών ινσουλίνης αυξανόταν κάθε εβδομάδα πριν την πανδημία κατά 11 (95% CI 2,8 ως 19,3), με την έναρξη της πανδημίας άρχισε μια σημαντική πτώση. Συγκεκριμένα, την πρώτη εβδομάδα μετά την έναρξη, ο μέσος αριθμός συνταγών ινσουλινοθεραπείας μειώθηκε κατά -395,6 (95% CI -933,5 ως -142,4). Ακολούθησαν πτωτικοί αριθμοί σε όλη την επόμενη διάρκεια επίσης, συγκεκριμένα κατά μέσο όρο -55,3 (95% CI, -78,6 ως -32) συνταγές ανά εβδομάδα σε σύγκριση με το διάστημα πριν την πανδημία. Στην υπο-ανάλυση αναδείχθηκε ότι τα στοιχεία αυτά της μείωσης αφορούσαν τους ενήλικες, αλλά όχι τα παιδιά.

Συμπερασματικά, λοιπόν, διαπιστώθηκε ελάττωση στον μέσο αριθμό εβδομαδιαίων συνταγών ινσουλίνης κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19. Πιθανοί λόγοι είναι η μειωμένη επαφή των ασθενών με τους ιατρούς, η απώλεια ασφάλισης κατά την πανδημία ή και η αποθήκευση αποθεμάτων ινσουλινών στην οικία τους. Το γεγονός ότι η παρατήρηση αυτή δεν αφορά και στα παιδιά αντικατοπτρίζει ότι η πλειονότητα

των παιδιατρικών περιπτώσεων είναι σακχαρώδης διαβήτης τύπου 1, καθώς και τη μεγαλύτερη ίσως οικογενειακή ευαισθησία για τα νεότερα μέλη με διαβήτη. Πλησιάζοντας την Παγκόσμια Ημέρα Διαβήτη, που εορτάζεται κάθε χρόνο στις 14 Νοεμβρίου, η μελέτη αυτή μας υπενθυμίζει την ανάγκη να εξασφαλίζεται η πρόσβαση όλων των ασθενών με τη χρόνια αυτή νόσο στο σύστημα υγείας και στη φαρμακευτική αγωγή τους.